

Motion till riksdagen 2023/24:1937

av **Sanna Backeskog m.fl. (S)**

Likvärdigt och standardiserat stöd till våldsutsatta

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett standardiserat vårdbelopp för kvinnor som utsätts för våld i nära relation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Våld i nära relationer är vår tids dolda pandemi. Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) anmäldes 36 019 fall under 2022 av misshandel där den utsatta var bekant med gärningspersonen. För anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor 2022 begicks brottet av en bekant person i 80 procent av fallen. Motsvarande siffra för vuxna män var 42 procent. Under 2022 konstaterades 10 fall av dödligt våld där offer och förövare hade en parrelation.

Varje dag utsätts flickor och kvinnor för trakasserier, våld och sexualbrott. Våldet kränker och begränsar den utsattas grundläggande fri- och rättigheter. Våldet drabbar också de barn som tvingas bevittna övergreppen. Att som barn falla offer för våld i hemmet ökar risken för att man i vuxen ålder utsätter andra eller själv blir ett offer.

När kvinnor söker vård måste det finnas en lyhördhet hos vårdpersonalen för att skaffa sig en tydlig bakgrund till situationen. Det finns en föreställning om att våldet tar slut så fort kvinnan lämnar mannen. Det stämmer inte. I många fall eskalerar det. Eftervåldet kan handla om exempelvis stalking och hot, ekonomiskt våld, psykiskt våld, eller att använda barnen som vapen för att komma åt kvinnan i till exempel vårdnadstvister. Vårdnad av barn, husdjur, ekonomisk utsatthet och bostad är några saker som försvårar för kvinnor att lämna.

Samhällets skyddsnät för våldsutsatta kvinnor ser olika ut i landet. Detta påverkas av hur kvinnojourer finansieras och hur bostadsmarknaden ser ut. Det finns en stor risk att

allt för mycket ansvar läggs på den utsatta. Hon ska våga lämna. Hon ska samla bevis och anmäla. Hon ska skydda sina barn och hon ska leva som gömd.

Precis som vid många sjukdomar så borde det finnas ett standardiserat, snabbt förlopp för samhället att ta hand om misshandlade kvinnor. Det kan innebära tydliga former och rutiner för vård, skyddat boende, omsorg om barn, kontakt med skatteverk, socialtjänst, samtalsstöd och polis.

Idag arbetar bland annat Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) med forskning, utbildning och metoder för att möta och hjälpa våldsutsatta. NCK:s arbete riktar sig till alla aktörer både kommun, region, ideella och privata aktörer som kommer i kontakt med våldsutsatta. De har t.ex. en välutvecklad digital utbildning som bör erbjudas alla som arbetar med eller kan komma i kontakt med en våldsutsatt. Webbkurs om våld – Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) – Uppsala universitet (uu.se). Webbkursen ger vägledning i vad som bör göras för att snabbt upptäcka och stödja våldsutsatta. Rutiner ger stöd i det praktiska arbetet med våldsutsatta. NCK har därför tagit fram en modell och metod för arbetet med våldsutsatta. En sammanfattning av Uppsalamodellen – Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) – Uppsala universitet (uu.se) visar att de rutiner, handlingsplaner och vårdprogram som antagits under årens lopp fungerar som ett viktigt stöd för personalen i det praktiska arbetet. Arbetssättet har redan fått genomslag bland regioner runt om i landet och samtliga har idag ett vårdprogram eller motsvarande dokument för omhändertagandet av våldsutsatta kvinnor. Många enheter ställer också frågor om våld rutinmässigt i stor utsträckning till patienterna.

Nästa steg nu bör vara att det bör tas fram ett nationellt standardiserat vårdförlopp för personer som misshandlats i nära relationer. Dels för att säkerställa att detta implementeras i hela landet, dels för att det blir lättare att mäta och följa upp resultatet av arbetet. Inte minst så är det en viktig signal att frågan måste prioriteras.

Sanna Backeskog (S)

Anna Wallentheim (S)

Sofia Skönnbrink (S)

Annika Strandhäll (S)